

K A R D A S

Mėnesinis Mokslo ir Kritikos Žurnalas

No. 9.

CHICAGO, ILL., SPALIŲ-OCTOBER, 1918.

METAS V



Kardas No. 8 tebeguli-Chicagos pačioj. Išrodo, kad jam bus n amžino atilsio vie-
ta. O geras jis buvo, aštrus, su druska ir
pipirais. Dievę, duok jam atilsį ir greitą iš
numirusių prisikėlimą.

O tuo tarpu užgiedokime "Aniolas Dievo",
nes ta malda arba daina arba giesmė yra
užtvirtinta pačtos ofisuose. Ją todėl turi-
me giedoti paminėjimui Kardo No. 8.

Na, ir kur pamokinimai negelbės. Žiu-
rėk, kad ir Kardo pavyzdį. Tik perskaityk
su atida šitą Kardo No. 9. Koks jis švelnus,
koks jis mandagus, koks drovus, koks iš-
mintingas, lygiai kaip kokia trylikos metų
mergaitė, kurios dar niekas nesugadino. O
kodel taip? Todėl, kad jis gavo pamokslą iš
pereito Kardo No. 8 likimo, ir nenori be lai-
ko žuti tamsiuose pačtos sklepuose.

Taip, taip. Išrodys net stebėtina. Juk
šiam numeryje nei vieno straipsnio nebė-
ra apie politiką. Taip kad politikos srityje
šis Kardo No. 9 netarnauja nei Dievui, nei
Velniui. Dievaži, Kardo apaštalai nenori,
kad Kardas tokiu būtų. Jie nori duoti vel-
nių kiek tik reikia ir vyskupui Karevičiui,
ir kunigui Bartuškai, ir kunigui Olšauskui
ir kitiems makaronų makleriams, o taipgi
ir Benediktui. Jie nori neapleisti ir dievo-
baimingo šliupo ir jo bambizo žėnto, apie
kurį taip gražiai buvo parašyta pereitame
amžiną atilsį Kardo numeryje. Jie nenori

užmiršti ir kitų visų velniavos gamintojų,
politikierių ir skystagerklių. Dievaži, jiems
taip ir niežti nagai, kad tik įsikabinus į kie-
no-nors kailį. Bet, ir vėl dievaži, jiems ru-
pi ir savo kailis, tai yra, jie nenori savo kai-
lį be reikalo kur-nors įkišti. Todėl šiuo sy-
kiu jie nori sekti Galilejos mokytojo išmin-
tį ir nori būti gudrus kaip žalciai. Todėl
nežiurint į visą pagundą šį sykį Kardas ne-
turės nei vieno žodelio apie politiką.

Tai nebus politika, jeigu mes čia pasakysi-
me žodelį apie misterį Gabrij, kurs taip yra
žinomas dirty politikoj. Nes dirty politika
yra tik dirty politika. O šiandien jau ir mi-
steris Balutis galės pripažinti, kad monsi-
njas Gabrys yra dirty politikierius. Nes
Gabrys, kaipo tikras Paršaitis, išdrukavojo
prancužišką knygą, kaip kokią bibliją, ku-
rion sudėjo yisus lietuviškus karžygius, to-
kius kaip kunigas Bartuška, kunigas Olšau-
skas, kunigas Skripka, o taipogi tokius kaip
ponaičiukai Karužokas ir Pielskutis, o kar-
tu su jais ir Balutis. Yes, sure thing, ir Ba-
luti ten stovi parašytas. Ale kame čia tad
Balutis gali matyt dirty politiką. Nagi, Ga-
brys peršlato Balutį garsiausiu Amerikoj
draftsmanu, kurs dirbo po Gabrio komanda,
o nieko nesako apie Balučio lojerystę, nors
primena, kad Valparaisoj jis bulves skutęs.

Na, su Dievo pagelbėj paliksime čia Gabrij
su jo dirtina politika, nes turime šiuo sykiu
buti gudrus kaip žalciai.

—o—
Skaitykite su atida popiežiaus Aleksandro žvatą. Už jį gausite dangų amžiną gyvatą.

—o—
Mergaitės, apsisaugokit' nekalto pradėjimo, kokių pagarsėjus yra pana Marija Juozienė. Šiandien svietas kitaip į tokius dalykus žiuri, ar bent kitaip juos vadina.

—o—
Kaip vilko nepenėk, jis vis žiuri į mišką. Taip ir su Kardu.

—x—
Romiškam pagonizmui jau artinasi galas, nes mat tai vienoj, tai kitoj šalyj yra naikinama deglinė ir kiti svaigalai, o jie buvo didžiausis ir tvirčiausias ramstis "Bažnyčios šventos." Tik prisistatykite, ką romiokai darys, kada deglinės nebebus?.. Daugelis jų pradės suprasti, kad laikas jau ir jiems iš bezdžionių vvstyties.

—x—
Kažin ką sako Krakas ir Montvidas patikę danguje kun. Žebrij ir jo gaspadiņ? Kaip žinote, Žebrio užmušėjai buvo uolūs romiokai, ir ant kartučių nuėjo po komuni-jai, griekų atleidimui ir paskutiniam pamozojimui.

K A R D A S

(SWORD)

Published every month by
Lithuanian Freethinkers' Federation of America
at 1443 N. Paulina Street, Chicago, Ill.

SUBSCRIPTION PER YEAR.

In the U. S. of N. A. \$1.00
In Canada and Europe \$1.25
Single copy 10c.

Iliustruotas Mokslo ir Kritikos Žurnalas.
Leidžia

Lietuvių Laisvamanių Federacija Amerikoje.
1443 N. Paulina Street, Chicago, Illinois.

PRENUMERATA METAMS:

Amerikoje \$1.00
Kanadoje ir Europoje \$1.25
Pavienis numeris 10c.

Application for the second class mail matter privileges is filed with the Post Office at Chicago, Ill.

—x—
Išliuosavimui žmonijos ir padarymui pasaulio geresnė gyvenimo vieta, mums būtina reikia sutriuškinti tą psichišką įtaką, kurią kunigai turi ant tamsiųjų minių.

IŠ GYVENIMO 1958 METAIS.



Moteris žiuri su panieka į mergaitę, kuri nedėvi naujos galdynės rubų, bet vaikšto senoviškose dresėse, su nuoga krūtine, ir dėvi skrybėlę kaip lapuką. 1958 metų gyvenime moterų drabužis pasižymi savo laisvu vyriškumu.

Katalikiškoji Lietuva

(Kunigo Sapnas)

Visi sapnuoja, tik nevienokiai. Plikiai sapnuoja apie plaukus, buk jų plaukai auga. Kudikiai irgi apie plaukus, buk jie nuplinka. Akli sapnuoja, buk jie mato; matantys buk jie apanka. Liesi—buk jie nutunka; riebus—buk jie suliesėja. Senberniai sapnuoja apie jaunas mergas, o senmergės apie senbėrnus. Kunigai sapnuoja apie dėšras, apie savo ir apie svetimas gaspadinės ir kitokius riebumus.

Bet kunigas Miegauskas, turėjęs progos nemiegodamas gnihterėti savo Nastės gervę, įsisapnavo visai nepaprastai.

Štai jis atsідuręs katalikiškai laisvoj Lietuvoj.

Viskas valia katalikams ir dėl katalikų! Pilna katalikiška laisvė.

Pamatę kunigą Miegauską, žmonės klaukia ištolo, o išarti tai jam skvernus bučiuoja.

Kunigas Miegauskas, kaip ir kožnas kitas kunigas, yra vožna asaba, didelė asaba, galinga asaba, šventa asaba, jagamasčius ir jagamastėlis, ir taip liuosas kaip buliukas.

Kur tik pažvelgsi—visur kryžiai ir Kryželiai, koplyčios ir koplytėlės, o prie tų kryžių ir kryželių, prie tų koplyčių ir koplytėlių nuolat sukasi tam tikros mechaniškos prietaisos aukoms rinkti iš visų pračivių. Kas tik nepaduos aukos, tuoj įsikiša paslaptiniga šmaikštė ir pokšt bezbažnikui per pakaušį.

Laukai apaugę piktadagiais.

Žmonės išbadėję, suvargę, purvini... Ach, jie, mat, viską pašventė Dievui antgarbės. Kaip bobos, taip vyrai, kiekvienas ant kaklų prisikabinę po kelioliką įvairiausio didumo ražančių, škaplių, juostelių ir kitokių šventų daiktų. O tie visi šventi daiktai ir skudurai yra pilna klebono monopolė, kaip kitą syk degtinė buvo caro monopolė.

Ir štai eina kunigas Miegauskas bažnytkiemiu.

Tas bažnytkiemis nepaprastai išrodo: nei tai Kapernaumas, nei tai Jeruzolima, nei tai Šnypšliai, nei tai Nykliai. Gatvės iškaišy-

tos šakomis, bažnytinėmis vėliavomis, karunomis, karunėlėmis, liktoriais, barškalais ir cvingiliukais.

“Ja, ja,” sako kunigas Miegauskas. “Tai katalikiška, tai katalikiška, katalikiška, katalikiška, k-a-t-a-l-i-kiška...”

Bet štai pats kelio vidurys nuo klebonijos iki šventoriaus pasirodo nuklotos dygliais, erškėčiais, vinimis ir kalavijais, tokiais kaip Rymo tribunų. Renkasi žmonės. Priširinkę jų didelės daugybės, įvairių luomų, įvairių išvaizdų. Vieni šypso, juokauja ir linksmai klega, kiti nuliudę, kiti pikti, pilni pagiežos.

Minioj matyt neramumas. Visi ko tai nepaprasto laukė.

Miegauskas eidamas tariasi tai esą kokie dideli atlaidai, tai kokios šventos atlaidai, kokio švento ar šventųjų.

“Kokia šiandien šventė?” užklausė kun. Miegauskas pirmo pračivio žmogelio.

“Šiandien pas mus didelė šventė, dvasiškas tėveli,” atsakė skubotai, bučiuodamas skverną basas apipliesęs žmogelis. “Tai tėvelis gal iš svetur esi, kad nežinai. Matai ant šventoriaus didelį laužą? Tai šiandien čia matai degins didžiausią mūsų parapijos griėšninkę. Sakę ją ragana esant. Taip, taip, tikrą raganą, ar gal tikriau raganiukštę. Ba tokia jauna ir jau ragana.”

Išgirdus apie jauną raganiukštę, Miegauskui dzvingterėjo širdis.

“O ką ji darė, ką ji darė?” pradėjo skubotai ir pašnabždoms klausinėti.

“Ji nėjo išpažinties, neklausė mišių, platino bedieviškas knygas, ji sako, suvyliojus kelius klierikus ir padarius juos velnio tarnais, ir jie paskui su ja sako lakioję ant Šatrijos kalno, apsižergę ant šluotų. Magdė iš Barzdų tikrai liudijus, kad ji mačius kaip ta raganiukštė nuoga naktį skridus ant kažkokio daikto. Taip, taip, tėveli! Buvo ir sudas, tikras sudas, Ir svietkų buvo daugybės, vis nobažnos asabos, daugiausia brostvininkai ir brostvininkės iš visokių kaimų. O gi knygų knygelių, tai tų visokiau-

sių pas tą raganiukštę surado. Vis čertažnikystė, tėveli, vis čertažnikystė, raganystė, bedievystė, mašonystė... Taip, taip su vėlniais ji košę vūrė ir vaikų neturėjo. Del to ant visos parapijos Dievulis atasiuntė neurodzajų ir nepagadą, ir visokie prajovai pradėjo rodyties ant dangaus... Tai vis del tos raganiukštės Aldonos. Taip taip, atleisk man Viešpatie, už to vardo ištarimą, ir tegul pagarbintas tavo vardas ant amžių amžinųjų. Brukis pirmyn, konigėli, brukis, brukis, kad geriaus pamatytum. Jau ateina procesija. Jai nuplėš rubus, taip, taip, taip."

Plepus senis pranyko minioj. Miegauskui pasidarė baisiai žingeidu ir jis brukosi pirmyn.

Sugaudė varpai.

Iš bažnyčios išėjo procesija. Ėjo auksiniai baldakimai, po kuriais dūlino auksu ir sidabru pasirėdę biednioko Kristaus atstovai, vyskupai, p̄ralotai, juodieji generolai, baltieji generolai. Paskui sekė Lojolitai, klebonai, vikarai, neofitai, Kapucinaĩ, Bernardinai, Dominikonai šv. Antano Brostva...

Procesijai rodės, nebus galo. Miegauskas vos tegalėjo suvokti, kokių rūšių broliai ir tėvai ėjo begalinėje procesijoje eilė po eilės. Visa Rymo katalikų bažnyčios puikybė su visų-sviesto kraštų ypatybėmis buvo čia atstovaujama, čia šitėj procesijoje, kuri ėjo degintų Lietuvos bedievės, raganės ar raganiukštės Aldonos...

Po šv. Antano broštvos sekė jos senesnė šaka Antonistai, po jų sekė Pachomistai, tarp kurių buvo įsimaisę Valkatistai ir Kopistikai, o taipgi Kenobitikai. Iš kažinkur čia atsirado ir Bazilianų, ir Stylitų, ir Pillaritų ir kitų rytinių monkių su savo stačiais kapišonais. Po jų vėl sekė sriovės aukso ir sidabro, kuriose judėjo tarytum indai, tarytum turkai ar syrai, ar babylonai... Miegauskui nežinomi buvo jų vardai.

Po to vėl sekė tamsios spalvos. Pasirodė ilgos vilkstės Benediktų ir Benediktinų, tų garsių senovės bravarnininkų ir smaliugų likerninkų. Po jų sekė Cistercianai, Trapistai, Raskalistai, Bukinistai, Arjstai, Kamaldulai, Mamaldulai, Kartuzianai, Valambrozianai, Fontevraltai, o su jais ir Fontevraltės, o po Fontevraltų ir Fontevralčių ma-

ži ir dideli Fontevralčiukai ir Fontevralčiukės po močių Fontevralčių priežiūra.

Vėl rodės Bernardinai ir Domininkonai, ir vėl Kapucinaĩ ir Benediktinai. Pō jų sekė Augustinai ir Promonstrotensianai su Gilbertais.

Paskui vėl ėjo auksas ir sidabras. Ėjo kryžiuoti ordenai plienų apkaustyti, ėjo Templiarai ir šv. Jono šmakštalietai, ėjo Ransomai ir Trinitarai ir Petronolaskai.

Paskui vėl ėjo basi ir šliuriuoti Francisikonai, Karmelitai su Karmelitonkomis, šv. Augustino viengungiai su Domininkonais Domikanėsomis ir Servitais.

Procesija išsirangė juostomis ir juostelėmis pagal šventorių ir už šventoriaus, o Miegauskas vis dar nematė jos galo.

Jis matė vis naujų monakų ordenų. Jis išvydo Hildebrandų ir Silvestrinų, ir Celestinių ir Olivėtanų, ir Margaretanų, ir Konstantinų, ir Obsėrvantų, ir Minimų, ir Hieronymitų.

Protarpiais ėjo jezuitų.

Pasirodė visa eilė Paulistų, Oblatų, Oratorianų, Oratoristų, Lazaristų, Sulpicianų, Bumbilianų, Pumpilianų, Mauristų ir Maklakistų.

Dar vėl paskui ėjo Trapistai, gyvenimo broliai, Minoristai, Skapistai. Krankulistai ir Teresistai arba šv. Teresės ir šv. Jono Kryžiaus brolužiai.

Vėl dar ėjo visokių seserų, ėjo baltos ir juodos, storos ir plonos. Ėjo Mariankos, Karmelitankos ir Klaresos. Paskui jų sekė Benediktankos, o taipgi Maišatinkos ir šatinkos. Ėjo taipgi brigytyčių, Uršulianų, Paculianų, Kazimieriečių ir Vincukiečių.

Paskui dar sekė visokių neįvardytų ir neįvardijamų davatkų su vėliavomis, su vėliavukėmis, su šventųjų paveikslais ir alto-rėliais.

Sustojo valandėlei gaudę varpai.

Miegauskas umai pasijuto esąs prie pat laužo, kur turėjo atsilikti apiera vardan Kristaus ir ant didesnės Dievo garbės.

Juodi monikai su gaubtuvais užvedė ant laužo tariamą raganiukštę Aldoną.

Miegauskas beveik nustojo dusauti, taip jam buvo žingeidu ir stebėtina. Minia aplinkui didėjo ir tarytum urzgė.

Štai Aldona tapo išrengta.

Ant laužo pastatyta nuoga išrodė tarytum skulptura. Ant jos rankų buvo užkabinti retėžiai ir sunkiai svėrės žemyn. Daugiau išrodė ji kaip kokia pasakiška užburta ar neužburta karalaitė, negu ragana ar raganiukštė, kaip buvo kaltinama. Miegauskas žiūrėjo į ją išplėstom ir geidulingom akim. Pakusa pradėjo jį gundyti. Jis persižegnojo, kad nuvaikius blogas mintis. Bet tos mintys visai nesiskubino bėgti. Jis pradėjo žegnoties be paliovos. Bet vis mąstė apie mergaitės gražumą. Pradėjo jam net rodyties, kad jis nori išliuosuoti tą karalaitę... tfu, Dieve atleisk, tą gražią raganiukštę, kurią atiduoda smakui ant prarijimo, tfu, kad tave, kuri yra baudžiama Rymo augščiausio tribunolo už raganystę ir bedievystę... Miegauskas žegnojos... Augščiausias betgi atėjo jam pagalbon. Miegauskas išgirdo du kunigu tarp savęs kalbant, ir jo mintys pasitaisė.

"Taip, taip, čia mūsų paskutinė viltis," kalbėjo vienas iš kunigų. "Matai, kad visose šalyse bedievybė ir socializmas jau pilnai veikia. Visur ištremia kunigus. Tai iš vienos tai iš kitos šalies bandomis kunigai ir minykai plaukia į mūsų katalikišką Lietuvą. Jau tur but visi kunigai atsikraustė čia iš Belgijos. Neužilgo sako turės čia važiuoti ir Ispanijos kleras... Visus juos mumš reikia užlaikyti..."

"Žinau, žinau... Jau apie penkioliką seserų minyškų ir aš užlaikau..."

"Tai šventas darbas, šventas... Beje, gal girdėjai, kad Vilniuje kryžiaus karė ant bedievių sekas visai puikiai... Suimta daugybė bedieviškų veikėjų, tarp kurių yra Žemaitė, Bulota, Kapsukas ir Grigaitis. Taip, taip. Švento Kazimiero dienoj bus visi ant laužo sudeginti."

Kunigų kalbą pertraukė giedojimas "Miserere."

Miegauskas dirsterėjo į Aldoną raganiukštę, ir pamatė, kad laužas, ant kurio ji stovėjo, pradėjo palengva liepsnoti. Jis vėl įsmeigė akis į kankintinę... Šiurpas pradėjo eiti jo kunu. Jis pajuto, kad alpsta ar smenga į žemę...

Umai tik suklegėjo-suklegėjo minios...

Suirutė. Riksmas. Triukšmas. Bėgimas. Miegauskas su pasibaisėjimu pamatė ple-

vėsuojančią raudoną vėliavą virš minios galvų. Tarytum ugninėmis raidėmis buvo išrašyti ant jos žodžiai: "Laisva Lievuva."

Štai puolė žmonės prie laužo.

Pasiliuosavo rankos raganiukštės Aldonos. Pasikėlė gvoltas tarp kunigų, minyškų ir minyškų. Apsivertė baldakinai, altoriai ir altoriukai. Davaikos ir minyškos susipainiojo sejonuose, ražančiuose ir juostose, griuvo, puolė, ir parpuolusios kratė kojomis tarytum spardydamos. Laužas tapo išardytas akymirksnyj, ir laužo pagaliai švaistės aplink kunigų ir minyškų galvų.

Miegauskas išgaštyj pradėjo draskyti nuo savęs savo kunigiškūs rubus, ir norėjo pasileisti bėgti kiek išgalėdamas. Bet jam kažinkas tarytum užsėdo ant sprando ir pradėjo smaugti. Jis parpuolė. Bandė pajudinti rankas. Bet rankos jo tarytum neklausė. Žemė po juo tarytum pradėjo tirpti, kol pagalios ir visai sutirpo. Miegauskas tada šmurkšt galva žemyn, žemyn, žemyn, žemyn, stačiai į peklos ugnį.

Ir pabudo.

Ach, kaip jis džiaugėsi, kad tai buvo tik sapnas.

J. R—da.

LAISVAMANIAMS.

Draugai, šiame "Kardo" numeryje telpa LLF. konstitucija -- vertėtų ją kiekvienam iš jūsų atidžiai perskaityti.

Prijaučiantis LLF. tuoj imkitės organizuoti LLF. kuopas, o kur kuopos nėra galima suorganizuot, stokit pavieniais nariais į LLF.

LLF. yra grynai apšvietos organizacija, leidžia knygas ir duoda savo org. nariams jas dykai. Naujai išleista knyga -- **Kunigų-Minykų Darbai Filipinuose**, bus visiems naujai įstojančiams į LLF. nariams duodama dykai. Greitu laiku išeis nauja knyga -- "Barbora Ubryk", kurią organizacijos nariai vėl turės progą gauti dykai.

Jeigu jums truksta informacijų kaslink tvėrimo LLF. kuopų, tuoj kreipkitės į LLF. centro sekretorių šiuo adresu:

Julius Mickevičius.

1443 N. Paulina St., Chicagò, Ill.

Mytas apie Nekalta Prasidejima

Parašė Paul Lafargue.

Pirm visko mums kyla klausimas, ar krikščionybės savastimi yra mytas apie nekaltą prasidėjimą.

Žemiaus mes pamatysime, kad ne.

Tą patį mytą mes sutinkame tikėjimuose pas svarbiausias tautas, kurios gyveno apie viduržemines jures — galima net tvirtinti, kad tas mytas prasiplatinęs visokių tautų tikėjimuose.

Tris graikiškos dievaitės: — Juno, Minerva ir Diana — turėjo priedą prie savo vardų: "partheneia" — nekaltybė, nežiurint į tai, kad Juno turėjo kelėtą vaikų, o Minerva, taip vadinamoji panelė, buvo motina net kelėtą sykių.

Pagal Cicerono ir Aristotelio ji suteikusi gyvybę Apolloniui. Vulkanas buvo jos vyras, o teisingiau jos žagintoju, nes jisai ją išžagino. Bet nežiurint į visa tai, jiedu dalinosi vienu dievnamiu, Akropolyje, Athėnuose. Žibintuvių apeigos buvo švenčiamos Minervos ir Vulkano pagerbimui.

Neptunas buvo žinomas kaip žagintojas, bet jisai buvo skaitomas dievu marių. Minerva buvo viena jo aukų.

Nežiurint į tai, kad Minerva turėjo daug vaikų, ji buvo žinoma kaip nekaltybės dievaitė ir jos dievnamis buvo vadinamas nekaltybės mergelės dievnamis. Ji net buvo žinoma, kaip globėja paklydusių mergelių, kurių skaičius pas senovės graikus ir pas Australijos tautas buvo labai didelis.

Aithra, kurią Neptunas išžagino, pastatė Minervos pagerbimui dievnamį ant salos Spheric.

Herkulesas padovanojo Minervai juostą, kurią jisai atėmė nuo Amazonių karalaitės.

Jaunavedės, jų vestuvių dienose nešdavo Minervai savo juostas. Viskas buvo daroma jos garbei, nežiurint kad ji buvo puolus ne vieną sykį.

Graikai nedarė jokio skirtumo tarp vedusių ar nevedusių motinos. Mes žemiaus pamatysime, kad skirtumas tarp mergaitės motinos, mergaitės, kuri be vyro pagalbos

likosi motina, kaip tai atsitiko su motina šv. Marija, yra tik jo supratime. Senovės istorijoje šitas supratimas reiškė tik tiek, kad ta moteris turėjo vaikų, bet neturėjo vyro.

Šitas supratimas paaiškina tą vietą iš Aischilo "Eumenideno", kur Minerva sako: "Vyrus aš myliu, bet ne ženatvę". "Graikijoje nevedusios moteries sunus buvo vadinamas: "Panelės sunum" (parthenias).

Moteris su vaikais buvo vadinama panele iki tam laikui, kol ji neapsivesdavo.

Antrame šimtmečiuje Italijos "Didžioji Dievų Motina" buvo taip kaip ir Minerva vadinama Nekaltoji. "Didžioji Dievo Motina", sako Cezarijus Julijonas, "yra: dievaitė, kuri gimdė, ir kuri gyveno didžiojo Jupiterio, ji yra ta, kuri viską tvėrė ir viskuo buvo. Ji ta mergaitė-motina, yra lygi Jupiteriui, ir todėl ji vadinama motina visų dievų". Atsinešimuose prie jos Jupiteris pasirodydavo labai drovus, jisai nebuvo jos vyras, bet jos Juozapas. Nežiurint į jos skaitlingą šeimyną, ji buvo vadinama panele-mergele, nes ji neturėjo vyro.

Supratimas apie mergaitę-motiną matomai įsigyveno tuo laiku, kaip sako Morganas, kada poravimasis užėmė vietą sugyvenimo grupomis. Pagal tų laikų supratimo mergaitė-motina vadindavosi mergaite, kol ji neįtapdavo surišta monogamišku ryšiu.

Minerva ir Didžioji Dievų Motina buvo žinomos kaip dievaitės senos generacijos, graikų ir phrygiečių ir šių dviejų dievaičių pasielgimai visai atsakė tų laikų supratimams apie sugyvenimą vyro su moterim.

Vėliaus be abejonės išsireiškimas "mergaitė-motina" įgijo kitonišką prasmę, būtent, motinos be prisilietimo vyro". Junona pragarsėjo pagimdžiusi be prisilietėjimo vyro Marsą ir Hebę. Ji nurodydavo Jupiteriui į savo tą ypatingą moterystę, kuomet Jupiteris girdavosi, kad jisai pagimdęs Minervą. Isis, didžioji aigiptiečių dievaitė, turėjo sekamą užrašą ant savo dievnamio: "Aš esu motina karaliau Horuso, ir niekas ma-

no sejono nėra pakėlęs."

Jeigu mes iš tolimų pietų persikelsime į tolimą šiaurę į Finlandiją, mes ten rasime tą patį mytą. Finų liaudies dainose "Kalevala" kalbama apie tris mergaites, kurios tapo užvaisintos oru. Isnatar, gražioji mergelė dainuoja: "Aš esu vyriausioji mergelė, aš esu pirmoji motina žmonijos, aš buvau penkis kartus žmona ir šešis kartus sužiedotine". Nežiurint į viską, ji pasilieka mergelę, jai reikėjo tik persiskirti (gauti divorcą!) kad vėl pasilikti mergele. Argos gyventojai tvirtina, kad jų "Polias" (miesto apsaugos dievaitė) Juhona kasmet maudydavo si Kanathos šaltinyje Nauplijoje, kad atgavus savo nekaltbę.

Atsinešimai dievų ir dievaičių buvo atspindžiu atsinešimų ir papročių pas žmones.

"Kalevaloj" yra aprašomas toks senis Barde Waine. Jis buvęs sunus mergaitės Loumatav, kuri buvusi užvaisinta jurės ir buvusi žinoma kaip duktė Ilnas ir karžygių motina. Užrašė Sargono vieno seniausių karalių Chaldejės laiku, kuris pagal Lenormando skaitosi 3800 prieš pradžią mūsų metų skaičiaus, šitaip skamba: "Aš, Sargon, galingas Agade karalius, mano motina pagimdė mane be mano tėvo prisilytėjimo".

Ir gyvuliai moteriškos lyties budavo be vyriškos lyties, nekaltai, užvaisinami.

Kumelės iš Pheso, kurios: "baltesnės buvo negu sniegas, ir greičesnės negu oras" buvo užvaisintos vėjo Zefyro prie krašto marių.

Boreas, šiaurinis vėjas, darė tą patį patarNAVIMĄ kumelėms iš Eridithonijaus. Kumelės iš Kappadokijos ir Tajo buvo tokiu pat budu užvaisinamos.

Pavydas vyrų, kad moteris galėjo užsivaistinti be jų pagalbos, iššaukė tai, kad vyrai pradėjo tvirtinti, kad jie be pagalbos moterų galėjo turėti vaikus.

Olimpe Jupiteris pagimdė Minervą iš savo galvos. Šv. Augustinas savo vaikale "Dievo miestas" kalba apie Dievą, kuris buvo ir "tėvu ir motina dievų." Ant Mylosso pinigų Jupiteris nupieštas su barzda ir plikom, baltom krutim.

Pagal Klemenso iš Aleksandrijos užtinkamas hieroglyfuose vabalas reiškė ir saulę ir

tėvą. Tas vabalas sako Horapollo buvo vienintėliu sutvėrimu, kuris negimė iš patytės. Jisai toliaus aprašo sekamai: Jisai (vabalas) paima jaučio meilę ir suvelia savo užpakalinėmis kojalėmis kamuoliuką, reiškiantį jam visą pasaulį. Kuomet jisai pagamina tokį kamuoliuką, jisai jį pakasa po žemę. Po 29 dienų jisai tą kamuoliuką įmeta į vandenį — iš to kamuoliuko išeina naujas vabalas. Tas vabalas yra tėvo griekas, delto, kad jisai buvo pagimdytas be motinos, taigi jis taipogi yra ir griekas pasaulio, todėl kad kamuoliukas, kuriame vaisius užsi-mezgė, panašus buvo į pasaulį, ir jisai irgi yra griekas vyro, todėl kad nėra vabalų moteriškos lyties — taip pasakoja aigiptiečiai.

--- --

Vyrai tvirtina, kad moteris esanti tik pasyviškai platintoja žmonijos, nežiurint į visą jos svarbą gyvenime. Aischylo "Eumeniduose" Apollo sekamai vyrus atstovauja:

"Motina yra vaiko pradžia, bet ir vyras gali buti tėvu be motinos.

Vienas graikiškų mytų parodo, su kokia panicka vyrai ir dievai žiūrėdavo į moteris, kaip vienintėli užvaisymo šaltinį. Jupiteris, Neptūnas ir Mercuras norėjo atsidėkavoti Oinopionui, sunui Bagdo, už jo vaisingumą ir jie prašė jo, kad jisai išreikštų kokį nors norą, kurį jie žadėjo išpildyti. Oinopionas geidė sau sunaus. Tie trys dievai prišlapino į jaučio odą (kuris jų paliepinu buvo papiautas), ir užkasė ją į žemę. Po devynių mėnesių gimė iš to Orionas, kurį Jupiteris į dangų perkėlė.

--- --

Šitie mytai parodo, kokį neaiškų supratimą turėjo primityviškų tautų žmonės apie lytiškus santykius. Jie ginčijosi apie tai, kas svarbesnę rolę lošė lytiškuose susinešimuose.

Dievaičiai neužsiganėdindavo vien susinešimais su dievaitėmis, jie persiimdavo jų išvaizda ir papročiais. Taip Apollo iš Lakadamonio nešiodavo moters rubus, o rankose jisai laikė dvišakį kirvį, ženklą Amazonių. Jupiteris, olympiečių karalius, manė, kad jo pagarbai tas nekenktų, jeigu jisai pavirstų į moterį, kaip visokie pinigai parodo, kur jisai yra atvaizdintas su kaspinais plaukuose, pasipuošęs, ir su krutimis. Jupiteris

tankiai matomas ereļu papuoštas ir tai delto, kad ereļio ir kitų draskančių paukščių patytė-esanti daug svarbesnė ir stipresnė negu pālinas. Šita lyčių permaina buvo vartojama vien tam, kad išvijus dievaites iš savo dievnamių. Persirėdęs į moteri dievaitis išiskverbavo į dievnami, duodavo save išgarbinti ir tuo išvaikydavo dievaites iš dievnamių.

Heropolių dievnamyje stovėjo stovykla Jupiterio šale Junonos stovyklos, bet dievnamyje Jupiteriui atiduodama buvo mažiaus pagarbos, mažiaus aukų, mažiaus dainų ir fleiłos balsų negu tada, kada Jupiterio stovykla budavo rodoma ant gatvių. Stovykla dievaitės budavo vedama pirmoje vietoje ir abelnai daugiaus garbės išpuldavo dievaitėms. Apollo turėjo daugiaus pasisekimo Delfuose, kada jisai stovėjo dievnamyje dievaičių Žemės ir jos dukters Titanideu Themis ir Phoebė. Po to kaip Pan išmokino Apollo pranašystės, Apollo nukeliavo į Delphi; tenai užmušė gyvatę Python (kuri urvą sergėjo), apsidabino vardu Phoebus ir pasistiprino Orakulu.

Visa ta komedija buvo sulaušta vyrų ir pamėgdžiota dievų vien tam, kad atėmus nuo moters jos garbę ir išplėšus jos motiniškas teises šeimynoje. Vyrai mainė savo išvaizdą ir net mūdavo, kad jie serga palagu. Moteris gi atsakydamos į tokį vyrų elgimąsi priimdavo vyrų išvaizdą. Cypernuose buvo stovykla dievaitės Veneros, kuri turėjo barzdą. Persirėdę į moteriškus rubus vyrai ir moteris vyrų rubuose atsiduodavo tos Veneros globon. Šv. Augustinas nurodo, kad Ryme garbinama buvo barzdota dievaitė Fortuna Isis ir daug kitų dievaičių Aigypte buvo piešiamos su vyriškais lytiškais organais. Orfejaus hymnuose Minerva vadinama "vyriška" ir "moteriška" (arsen kai thelys). Baal, kurį žydai garbindavo, buvo irgi dvilyčiu dievu, delto jisai Septuagintotos vertime ir vadinamas tai tas Baal, tai ta Baal. Todelei dievai pagal Plinijaus ir vadinami buvo lyg hermofroditais, kartu vyrais ir moterimis.

Trečias vyskupo iš Ptolemais Syñessijous bažnytinis himnas sako apie begalinę dvasią:

"Tu esi tėvu, tu esi motina,
"Tu esi vyru, tu esi moteria."

-:- -:- -:-

Bažnyčios mokytojas Euschiūs žiūrėjo į Aigypso kultą su panieka kaip į "Vabalų gudrybę", bet vis delto mytas apie šv. panelę Mariją yra tik tų mytų atbalsiu, kuriuos mes girdėjome iš Nilo pakraščių.

Oriso atstovas ant žemės buvo bulius Apis. Taip kaip Orisis pagimdytas buvo jo motinos be vyro, taip turi būti ir Apis gimė iš nekaltos karvės, kuri jį pagimdė be pagelbos jo tėvo buliaus. Herodotas mums sako, kad karvė Apis užvaisinta buvo saulės spindulių, o Plutarchas tvirtina, kad mėnulio šviesos pagelba.

Lyginai kaip Apis ir Jėzus neturėjo tėvo. Jisai šviesos spindulio buvo pradėtas. Apis buvo buliu, bet jisai perstatė dievą. Jėzus buvo perstatytas avinėliu. Orisis tankiai perstatomas buvo su avinėlio galva. Aigyptiškas dievas Orisis buvo žinomas vardu Adonis ir Athis, internacionališkas dievas. Žydams jisai buvo žinomas po vardu Shammuz ir jo mirtis buvo apverkiama Jeruzolimoje, dievnamyje Jehovah'os. (Ezechiel 8, 11.)

Krikščioniškuose mytuose balandžio rolė yra paskolinta iš aziatiškų mytų. Mažoje Azijoje balandžiai buvo labai gerbiami atminčiai Semiramis ir jos motinos Decertos. Naujasis tikėjimas, kuris paskui į krikščionybę pavirto, susidarė iš mytų visokių tautų ir tautelių. Rymo didžiunai apskelbė tą tikėjimą kaip savystovios vienos nacijos tikėjimą, bet tai buvo tikrių tikriausis mišinys. Krikščionybė persiėmė visais tais mytais ir myteliais. Tik delto, kad krikščionybė buvo pabudavota ant visokių apyvartoje buvusių mytų, ji tapo priimta per visokias tautas.

Pirmuose keliuose šimtmečiuose sunku buvo atskirti krikščionius nuo visokių kitų sektų, kurių mytais jie persiėmė. Klaidos dėl tos priežasties buvo neišvengiamos. Taip pavyzdžiui rašo Hadrijos karalius vienam prefaktui: "Tą Aigyplą, kurį tu man taip gyrei, aš lengvai be jokio sunkumo suradau... Tie, kurie garbina Serapį, yra krikščionys, o krikščioniški vyskupai atsidavė Serapiui... Į Aigyplą atvyko vienas patriar-

chas, kuris pagal pasakojimo vienu—garbina Serapi; o pagal kitų—esantis garbintoju Kristaus. Kaip Jėzus taip ir Osiris turėjo mirti, kad buti pagarbos vertais kartu su jų motinomis.

Mytas apie nekaltą prasidėjimą pacina ne nuo pirmo krikščionybės šimtmečio, jisai yra vienu seniausių mytų. Jisai paliko nuo tų laikų, kada vyras norėjo paglemžti nuo moters jos pagarbą ir svarbą moterystės šeimynoje, o moteris, kad apgynus savo svarbą, tvirtino, jog ji galinti gimdyti be vyro pagalbos. Tai buvo vien ginčai apie vieno ar kito svarbą.

Mytas apie nekaltą prasidėjimą kilo tuo laiku, kada atsinešimai vyro ir moters pradėjo irti, kada pamatas patriarchališkose šeimynose pradėjo slinkti iš pė kojų, kada moteris graikiškos-latiniškos eros pradėjo emancipuoties iš ženybinės nelaisvės, kuri

slėgė ją šimtmečiais. Buvo gadynė, kuomet viešpatavo motinų tiesos Aigypse ir Mažonoje Azijoje, bet dievaičiai apgalėjo dievaites ir atėmė joms jų teises.

Ta gadynė neilgai tesitęsė. Moteris pametė savo teises ir jos jų iki šiol dar neatgavo. Krikščionybė pakėlė ir išaugstino mytą apie mergaitę-motiną, kas rodos turėjo pilnai užgandinti besiemančiuojančią moterį, bet ji pamatė, kad tai esanti tik įrankis pavergimo moteriškos lyties. Daugiau jau nebuvo užginčijama jos svarba kaip lyties srityje, bet mėginama buvo jai atimti jos svarbą kaip žmogaus. Įvykusiame konsiliume buvo svarstoma, ar moteris esanti žemesnė gyvūnas ir svarstyta buvo, ar ji turinti sielą, ar ne. Ir tik pasiremiant senų mytų apie nekaltą prasidėjimą krikščioniška bažnyčia nutarė didžiama balsų, kad moteris esanti taip gera kaip ir vyras, ir kād ji turinti sielą.

Pirmutinis Divorsas



Kaip išrodė pirmutinis Divorso Dekretas akmeninėj gadynėj.

Popiežius Aleksandras VI.

Popiežius Aleksandras Šeštas buvo vienas garsiausių Rymo katalikų bažnyčios popiežių. Jis popiežiaavo didelėje Renesanso gadynėje kurioj gyveno daugybė garsiųjų žmonių.

Prie popiežiaus Aleksandro VI buvo atrastas naujasis sviestas—Amerika. Kadangi popiežius tasyk skaitėsi viso svieto valdytoju, tai ir naujai atrastoji Amerikos žemė išsyk patapo popiežiaus nuosavybe. Popiežius Aleksandras VI, kaip augščiausias svieto viešpats, plunksnos pabraukinėdamas padalino naująjį pasaulį tarp dviejų viešpatysčių: tarp Ispanijos ir Portugalijos.

Popiežius Aleksandras VI buvo tikras Rymo katalikų bažnyčios sunus. Jis parašė katalikišką veikalą, kurį pavadino „Šventos Rymo Katalikų Bažnyčios Skydu.“ Jis neįspazino jokios herezijos. Jis kovojo su heretikais, kurie tik pasipainiodavo jam po kojų. Jis įvedė kupigišką cenzurą dvasišką cenzurą. Jis buvo tikras Rymo katalikų bažnyčios sunus ir tikras jos tėvas ir ganytojas. Jis ėjo pėdomis savo pirmtakų popiežių Sixto IV ir Innocento VIII. Jis buvo kaip ir kiti to laiko popiežiai, tik puikesnis, šaunesnis, smarkesnis, išmislesnis. Jis tiesiausiai kovojo su savo priešais. Jis atvirai mylėjo savo vaikus, savo tikrus vaikus, prigyventus nuo savo mylimųjų pačių...

Kaip popiežius, popiežius Aleksandras VI viršijo visus to laiko popiežius visose jų ypatybėse, o ypatingai paleistuvystėje ir žmogžudystėse.

Popiežius Aleksandras VI nieko taip labai nemylėjo, kaip auksą ir moteris. Auksu jis stengėsi užganėdinti savo moteris ir jų vaikus. Auksą jis plėšė nuo visų, kas tik buvo jo valdžioje. Jis plėšė jį nuo savo kardinolų. Jeigu negalėjo kitaip, tai juos užmušdamas, ar paskelbdamas juos heretikais. Jis užnuodijo, pasmaugė, pakorė, ištrėmė, iškeikė, nukankino ar supudė kalėjimuose desėtkus savo kardinolų. Jo sunus Cesare vėliaus jam tame pagelbėjo. Žmogžudystėse jis toli pralenkė savo tėvą. Jis nužudė

savo brolių, vyresnįjį Aleksandro VI sunų. Jis taip pat nužudė savo sesers Lukrezijos vyrą. Prieš jį drebėjo visi kardinolai ir kunigaikščiai. Jo prisibijojo net pats jo tėvas popiežius Aleksandras VI.

Popiežius Aleksandras VI buvo taip jau didelis dailės mylėtojas. Jis rėmė didelius artistus piešėjus. Puikiausių paveikslų jam nupiešė didieji Renesanso piešėjai: Rafaelis, Michelangelo ir Pinturicchio. Iki šiol jų pieštieji paveikslai tebėra didžiausiu Vatikano padabiniu.

Popiežius Aleksandras VI pavertė pasileidimą į dailę ir dailę į pasileidimą. Jo smaltumas prie moterų buvo baisiai didelis ir baisiai išlepintas. Jo balnuose moteris vaikščiojo be mažiausio rubo šmotelio ant savo kunų. Pasenęs, jis užvė labiausia mylėjo savo dukterį Lukreziją. Jo naujoji sugulovė Gražioji Julija ir jo duktė Lukrezija buvo jam lygiai mylimos ir jas jis glamonėjo kartu...

Popiežiaus Aleksandro VI tojo gyvenimas taip daug įvairių atsitikimų apima, taip yra turtingas ir pobudingas anai Rymo katalikų bažnyčios ištvirkimo gadynėi, kad apie jį vertėtų parašyti ištisą knygą lietuvių kalboje. Ypač, kad lietuviai, nors budami katalikais, apie savo garsųjį popiežių dar taip mažai tėra girdėję. O ir laisvamaniai — greičiausiai bus girdėję apie dominikonų vadą Savanorolą, kurs keikė popiežių, negu apie tą popiežių, kurs išreikalavo jo nužudymo. Išties, tik didesnėje knygoje galima būtų nuosakiai nupasakoti viską, kas paliečia tą garsųjį popiežių, jo vaikus ir jo visą gadynę. Trumpame straipsnyje, kaip šitas, — galima tik priminti svarbesnius atsitikimus ir tik trumpai nubriežti popiežiaus charakterį.

Rodrigo Borgia (ištark Bordžija) — toks buvo popiežiaus Aleksandro vardas prieš jam palapsiant popiežiūn. Jis buvo gimęs 1431 metais netoli Valencijos Ispanijoje. Jo tėvas tečiaus vadinos ne Borgia, bet Lanzol. Borgijos vardą jis priėmė nuo savo dėdės

iš motīnos pusēs, kada tas pasidarē popiežium, kaipo Kalikstas III. (1455 metais).

Kada Borgijos dēdē pasidarē popiežium, tai Rodrigo tuojaus patapo vyskupu, kardinolu ir bažnyčios vičē-kancleriu, nors buvo tada dar tik 24 metų amžiaus. Jo dēdē, kurs popiežiavo tik trīs metus, praplētē tā bažnyčios turtu aikvojinā, vadinamā nepotizmu, kurj taip plačiai praktikoja pats Rodrigo Borgia, patapēs popiežium.

Rodrigo Borgia tarnavo Rymo kurijoj prie penkių popiežu. Jis isigijo daug patyrimo ir nemažai turtu. Jis gyveno puikiam palociuje, kurs greit pasidarē garsus visame Ryme, kaipo puikios paleistuvystēs lizdas. Žinoma, kiti kardinolai neperdaug tāmē atsilikdavo nuo Borgijos, bet visgi jis višsydavo juos visus. Kada jo dēdē mirē, ir jo vietā užēmē popiežius Pius II, Borgijos orgijos taip pasidarē garsios Ryme, kad Pius II buvo priverstas pabarti Borgijā ir prašyti, kad jis susivaldytų.

Rodrigo Borgia turējo daugybę mergų ir moterų kaipo savo sugulovių ir numylėtinų. Daugiausia ir ilgiausia betgi jis mylėjo vieną merginą vardu Vannozza Giovanna dei Cattani. Jis laikēsi jōs daugiau kaip per 20 metų. Ta mergina pagimdē jam ketletą vaikų, kuriuos jis labai mylėjo. Jos pagimdyti vaikai buvo: Giovanni gimęs 1474 m., vėliaus tapēs Gandijos hercogu; Cesare gimęs 1476 m., Lukrezija, gimusi 1480 m., ir Goffredo, gimęs 1481 ar 1482 metais. Iš kitų merginų kardinolas turējo tarp kitko šiuos trīs vaikus: Girolamo, Isabellā, ir Pierā Luigi, bet jų jis nelabai tepaisē.

Nuo savo numylėtinės Vannozzos kardinolas Borgia pradėjo atšalti, kada jis užēmē popiežiaus sostā. Vietoj Vannozzos atsirado kita mergina vardu Giulia Farnese, kitaip vadinama Giulia Bella arba Gražioji Julija. Su ta Julija vėliaus vienuose kambariuose gyveno popiežiaus duktē Lukrezija ir buvo liudininkē savo tėvo besimeilavimų. Iš Julijos popiežius susilaukē dar vienos dukters 1492 metais, ir davē jai vardā Lauros.

Popiežius Innocentas VIII (Giovanni Battista Cibo), kurio įpėdiniu tapo kardinolas Borgia, taip pat buvo pavyzdingas katali-

kų ganytojas. Jis išleido bullā prieš heretikus (Summis desiderantes), jis liepē karti magikus ir raganas Vokietijos žemėje ir jis paskyrē garsųj Torquemadā didžluojū Ispanijos inkvizitorium. Inkvizicijos pradžia yra todėl surišta su popiežiaus Innocento VIII vardu. Innocentas VIII tečiaus nors baudē raganas ir raganius, buvo labai mielaširdingas savo griešnam kunui. Moteris ir mergaites jis mylėjo ne mažiaus kaip pats kardinolas Borgia. Vaikų jis turėjo prigaminęs begales. Apie popiežiaus Innocento VIII vaikus Ryme buvo kartojamos sekantios eilės:

Octo nocens pueros genuit, totidemque
puellas:

Hunc merito poterit dicere Roma
patrem.

(Nusidėjėlis pagimdē aštuonis vaikus ir tiek pat mergaičių, ir pagal to Rymas galėjo atskirti jų tėvą.)

Visi jo vaikai buvo pasileidėliai, kaip ir jis pats. O betgi jis jiems nesigailėjo bažnyčios turtu. Vienam savo sunui Franceschettiui jis dovanojō keletą miestų netoli Rymo ir apžėnijo jį su gražia Lorenzo de' Medici dukteria. Visi Innocento VIII-jo kardinolai taip pat tik pinigų paisē, kaip ir jų vyriausias galva popiežius. Todėl kada Innocentas VIII mirē, liepos 25 dieną 1492 metais, kardinolas Rodrigo Borgia pilnai tikėjosi gausias sau popiežiaus sostā.

Kardinolas Borgijos konkurentais buvo du kiti intekningi kardinolai: Ascanio Sforza ir Giuliano della Rovere. Bet kardinolas Borgia turėjo daugiau pinigų už tuodu kardinolu, ir todėl jis galėjo papirkti daugiau kardinolų ir gauti daugiau balsų. Niekad svieta dar nebuvo išleista tiek pinigų papirkimams, kaip tuose rinkimuose, kuriais tapo išrinktas į popiežius didis palaidunas kardinolas Rodrigo Borgia.

Borgia tapo išrinktas į popiežius rugpjūčio 10 d., 1492 m., ir priēmē vardā Aleksandro šeštojo.

Užēmęs popiežiaus sostā, Aleksandras VI džiaugėsi ir puotavo taip, kad visas Rymas stebėjosi. Jis iškilo savo puikybėje. Jis išvaizdino didžiausiu valdovu, kokiu iš da-

lies jis ir buvo, kaip popiežius. Tasyk, mat, popiežius dar valdė ir gyvus ir mirusius, ir žemę ir dangų.

Puikybe, išdidumu, didybės manija sirgo Aleksandras VI, o dar daugiaus jo sunus, garsusis žmogžudys ir tironas Cesare. Vėliaus jiedu abudu tiesė pamatą savo namui, Borgijos namui, kurs per amžius galėtų ir popiežiauti ir karaliauti...

Kaipo Renesanso gadynės žmonės, jie tikėjo daugiaus dievais negu Kristum. Popiežius Aleksandras VI savo namo Borgijos namo, ženklų turėjo jautį. Aigypso į Devą šventąjį jautį Apisą. Jis buvo pats to namo pradėtojas, pats vyresnysis jautis, šventas Apis, pats Dievas.

Didelėse išskilmėse berniukai ėjo priešakyj popiežiaus, raudonais marškinėliais apsivilkę, ir mūsdomi į bubinus rėkavo:

Vive diu Bos!

Vive diu Bos!

Borgia Vive!

(Tėgyvuoja dievas Jautis, tegyvuoja dievas Jautis, Borgia tegyvuoja!).

Poetai ir dailininkai, pataikaudami popiežiui ir jo sunui, Borgijos giminei išvedė iš pagonių vyriausiojo dievo Jupiterio, sumegsdami keislą mytą. Jupiterio sunus Osiris, saulės dievas, nusileidęs iš dangaus ir susižiedavęs su žemės dievaite Isida. Jis mokinęs žmones žemdirbystės. Žmonės jį ėmė ir užmušė. Bet jis prisikėlęs iš numirusių ir vėl atėjęs pavidale jauno ir kalto ballo Apiso. Tas baltasai jautis esąs ne kas kitas kaip pats Pontifex Maximus, vyriausias ganytojas Aleksandras VI. Rymas niekaip nebuvęs tokiu didžiu kaip jis esąs prie to gyvulio ir Dievo viešpatavimo. Aukso Veršis, Jupiteris, Jehova visi viename žmoguje, viename popiežiuje, galingajame Aleksandre VI. Taip dievino jį poetai:

"Caesare magna fuit, nunc Roma est
maxima:

Sextus regnat Alexander,
Ille vir, iste Deus."

(Rymas buvo didis prie Cesario, dabar tapo didžiausiu, nes karaliauja jame

Aleksandras šeštasis: tas buvo žmogus, o šis Dievas.)

Popiežius su malonumu klausė poetų, ir tikėjo jų žodžiais.

Popiežius – pats Dievas, ir Dievas – pats Popiežius!

Jei ne, tai bent Aleksandras šeštasis yra pats Dievu.

Aukso Veršiu! Tuo Afrikos dievu – dievu saulės, linksmybės, mergavimo ir vaisinimo!

Kardinolai išrinkę Borgiją popiežium, greit pajautė ant savo sprando to savo naujojo dievo "rustumą" ir "teisingumą". Aleksandras VI tuojaus parodė savo baisią meilę prie savo vaikų, savo giminių ir savo mergų, dalindamas jiems ir bažnyčios ir šiaip žmonių turtus, tarytum tie turtai būtų prigulėję jam. Savo suną Cesarij, kurs buvo tada 16-kos metų ir mokinosi Pisoj, jis tuojaus padarė Valencijos arcivyskupui, savo kitiems dviem sunam Giovanniui ir Gioffrui jis stengėsi padaryti po naują karalystę iš popiežiškų žemių ir Neapolio karalystės. Del to jis turėjo susipykti su Neapolio karalium Don Ferrante ir su Virginio Orsini ir įvėlė visą Italiją į karę. Bet jis nieko nepaisė; jis pagalavas buvo papildyti nors baisiausių piktadarėsių ir paplukdyti visą Italiją krauju, by tik pastačius ant savo, by tik padidinus savo vaikų ir savo turtus, by tik sutvirtinus savo namą, didį dievišką Borgijos namą.

Taip dalindamas savo vaikams bažnyčios ir kunigaikščių turtus jis iššaukė karę su Francijos karalium Karoliu VIII. Darydamas paskui taikas, jis paisė tik savo šeimos gerovės.

Savo suną Cesare jis buvo užstatęs Karoliui užtikrinimui jam savo ištikimybės, bet Cesare neužilgo pabėgo nuo Karoliaus. Tuo laiku jis buvo kardinolu. Aleksandras VI

buvo pakėlęs jį į kardinolus kartu su dvylika kitų savo giminių užtikrinimui savo padėjimo. Tarp kitų jis padarė kardinolu ir Aleksandrą Farnesę, savo suguloyės Julijos brolių. Vyresnįjį savo sūnų Giovanni, kurs buvo Gandijos herzogą, Aleksandras padarė dar ir Benevento herzogą. Jis rodė jam tarytum daugiau tėviškos meilės kaip kitiems.

Bet štai birželio 11 dieną 1497 m. popiežiaus sūnus Giovanni, Gandijos kunigaikštis, nežinia kur prapuolė. Ant rytojaus jo lavonas buvo atrastas Tibro upėje. Jieškota piktadario, bet niekad jis nesurasta. Nes juo neabejotina buvo popiežiaus antrasis sūnus Cesare. Jam buvo pavydu, kad Giovanniui geriaus sekėsi negu jam. Po brolių žudystės jis metė kardinolystę ir užsiėmė karišku amatu.

Savo vyresniojo sunaus nelikėtą mirtį popiežius Aleksandras VI buvo labai sujudintas. Jis tulam laikui buvo užsidaręs į švento Angelo bokštą ir ten sudėjo prižadą pašvęsti visą savo gyvenimą bažnyčios taisynei. Savonarola jam į tenai buvo atsuntęs kartų šaukimą prie pasitaikymo. Bet popiežius savo prižado nei nemanė pildyti. Neužilgo jis išėjo iš šv. Angelo bokšto, ir stojo darbuotis kartu su savo sunum brolių žudžiu Cesariu jo karališkų ambicijų užganėdinimui.

Kerštingas ir žiaurus Cesare pasidarė baisiausias žmogus Ryme. Su savo tėvo pagalba jis darė ką tik norėjo savo žemių ir turtų padauginimui. Aleksandras VI pradėjo nuolatinius konfiskavimus turtų nuo įvairių žmonių. Kiek jis jų nekonfiskuodavo, jo nepasotinamam sunui Cesarui jų vis buvo negana. Konfiskavimas ėjo tokiu budu: kas buvo turtingiausias, visvien ar jis būtų kardinolas ar kunigaikštis, popiežius jį apkaltindavo kokiam nors prasikaltime, ir įmėdavo į kalėjimą ar užmušdavo, o jo turtus paimdavo savo valdžion. Kitus nuodydavo be apkaltinimo ir paskui pasiimdavo turtus. Tai jis darė šaltu šauju, kaip kokį būdą, kurs išpuolė daryti popiežiui.

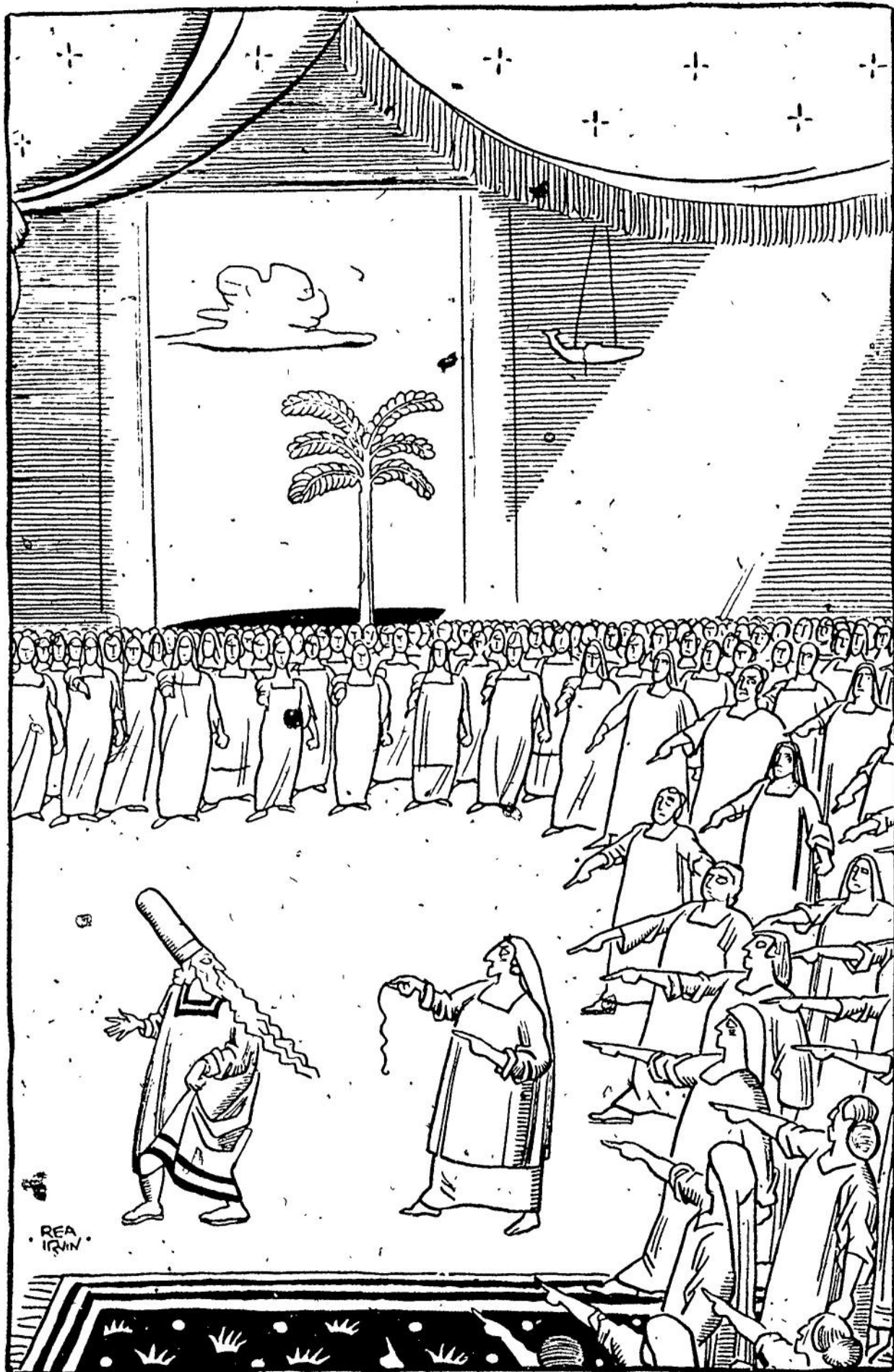
Žudydamas savo kardinolus, jis gailėdavosi jų. Jis būtų buvęs daug laimingesnis,

jeigu būtų galėjęs paimti jų turtus, nenužudydamas jų. Bet be žmogžudystės popiežius vogti negalėjo. Todėl jis žudė ir geriausius savo draugus, kada jam reikėdavo atimti nuo jų jų pinigus ir turtą. Taip jis nužudė net savo sekretorių, artimiausią jam žmogų, kada jam prisireikė jo turto. Į jo popiežiavimo pabaigą jo Kurijos reikalai buvo baisiai pairę.

Minykas Savonarola Florencijoje karštuose pamoksluose keikė popiežių už jo palaiduystę ir godumą, ir reikalavo, kad popiežius Aleksandras būtų paskelbtas anti-popiežium. Bet Aleksandras VI į tai ne tik nepaisė, bet privertė Florencijos valdžią užčiaupti Savonarolai burną, o paskui ir nužudyti jį (geg. 23. 1498).

Pagal Cesaro norą popiežius Aleksandras VI suteikė persiskyrimą su pačia naujam Francijos karaliui Liudvikui XII, už ką Cesare gavo nuo karaliaus Valentois hercogystę, o prie to gavo kariškos pagalbos užkariavimui mažųjų Romagnos kunigaikštysčių. Cesare vedė keletą metų karę su tais kunigaikščiais ir išleido tam daugybę pinigų. Popiežius Aleksandras VI turėjo dar dvyliką naujų kardinolų padaryti, kad tik priteikti savo sunui pinigų. Nuo tų kardinolų už kardinolystės davimą Aleksandras gavo 120,000 dukatų. Juklejaus metais (1500), kada nesuskaitomos minios pilgrimų iš visų kraštų svieto nešė popiežiui auksą ir sidabrą, popiežius buvo truputį atsigavęs pinigiskai, bet ir tai neilgam. Jo sunaus Cesario kariškiems planams nebuvo pabaigos, ir reikėjo vis daugiau ir daugiau pinigų. Jis planavo didelę kryžiaus karę prieš visą Italiją, kad pavergus ją vieno savo valiai. Mat, su francuzų pagalba jam gerai pasisekė sumušti Romagnos kunigaikščius, ir jis tapo Romagnos kunigaikščiu. Pats Aleksandras stojo francuzams pagelbon, kada tie vedė karę prieš Neapolį. Popiežiui tasyk rūpėjo prispausti nepaklusnius jam Colonna kunigaikščius.

(Bus daugiau)



Riestai prisėjo Salamonui, kada jo viernosios pačios, kurių jis turėjo tukstantį, ant jo žakieto atrado ilgą moterišką plauką, kurs nebuvo juodas, bet geltonas.

Tikėjimas ir Dušia

Kas yra tikėjimas?

Be abejo, niekas daugiau, kaip tik nežinystė, dingojimas bei spėjimas, arba sakykime, įsivaizdinimas nesančių daiktų.

Dručiausiu tikėjimo pamatu, matote, yra svajonės, spėjimai, įsivaizdinimai.

Štai ve, svajok, dingok, įsivaizdink; kad yra dievas, velnias, dangus, pragaras, dušia... na, ir busi, taip sakant, tikintis žmogus. Tiksi, net visutėliai tiksi, ir kunigamas ir bažnyčiai šventai. Sustok, betgi, svajoti, sustok pasikakinti spėjimais; paliauk įsivaizdinęs nesančius daiktus, — kaip bematai, netiksi kunigams, neigi bažnyčiai. Pradėk įieškoti faktų bei tikrėnybių — tuč tuoj tapsi apšauktas eretiku; tapsi iškeiktas bažnyčios šventos.

Taip tėra su akiai tikinčiais žmonėmis.

Taip daro kunigai ir net pati jų bažnyčios galva.

Supraskite, čia apie tokius tiktai ir kalbame.

Kas yra dušia?

Dvasia; visai atskira nuo kuno.

Kada žmogus miršta — dušia apleidžia jo kuną, keliauja, matyktis, čyščiu, dangun, ar pragaran... Ten gyvena amžinai. Vadinaš, dušia yra nemirtina.

Taip dušią aiškina kunigai.

Taip ją supranta akiai tikintieji žmonės.

Supraskite, čia mes tiktai apie "tokią" dušią ir kalbame.

"Tokią" dušią, jos ateitį, nemirtinumą, be abejo, galima tiktai įsivaizdinti, lygiai taip, kaip galima kad įsivaizdinti dievą, velnią, dangų, pragarą etc. Ne kitaip.

Jeigu nori, daleiskime, žmogus turėti "tokią" dušią, tai jis turi labai atidžiai klausyti savo akiai tikinčios motinos, tėvo ar kunigo pasakų. Prisklausęs pasakų, kad žmogus turi "tokią" dušią, jis turi įsivaizdinti ją, vadinasi, sulverti savo vaidintuvėje. Jis privalo labai dručiai tikėti, kad jis turi "tokią" ar, sakykime, kitokią dušią, nesa kitaip jis neturės jos. Dušia, kaip ją kunigai aiškina ir kaip ją minios akiai tikinčiųjų tamsunėlių supranta, yra juk niekas daugiau, kaip

tik tikėjimo ir įsivaizdinimo "produktas". Tiktai sustok tikėjęs ir įsivaizdinęs dušią, pasijusi, kad tu jos jau nebeturi.

Taigi ve, jeigu nori turėti dušią, tai privalai daugiau spėti, tikėti, negu žniot. Turi, vadinasi, dručiai tikėti į nežinystę. Ištiesų, turi būti milžinišku žiopliu! Turi, klausykis, spėti, dingot, tikėti, kad turi dušią, ir atliktas kriukis.

Čia išcina lygiai taip, kad žmogus, nežinodamas, ar ten kur yra šuo pakastas ar ne, visgi tikėtų, kad yra. Išjieskoti bei persitikinti, betgi, nebandytų.

Argi neaišku dabar, kad žioplas žmogus, ytin nemylintis ir tingintis tikrėnybių įieškoti, sulveria savo vaidintuvę dušią, vadinasi, įsivaizdina ją? Kuč čia tau ne. Ir ne tiktai dušią, bet ir dievą, ir pragarą, ir velnią, ir dangų, — žodžiu sakant viską, ką tik kitas, ypač kunigas, bando jam įkalbėti.

Bet jeigu, sakykime, žmogus nepasikakina kitų pasakomis, neigi jis pasikakina spėjimais bei dingojimais, kad taip ir taip yra; jeigu jis įieško tikrėnybių, — nieku būdu jis negali įsivaizdinti sau dušios, reiškia, jis negali jos turėti.

Kaip matome, tai žmogus tik taip ilgai turi dušią, kaip ilgai jis įsivaizdina ją. Nustoja, daleiskime, įsivaizdinti, nustoja tikėti, kad jis turi dušią, ir tuo pačiu akymirkšniu jis praranda ją.

Jeigu šitaip, tai, klausykis, dušia yra mirtina. Nesa, kaip greitai žmogus nustoja mistryti ir įsivaizdinti, kad jis turi dušią, taip greitai jis praranda ją. Vadinasi, nemslyk, nedingok, kad turi dušią, ir neturėsi jos. Pradings, reiškia žus, numirs.

Kitaip ir negali būti. Nug, persitikrinkime.

Mes žinome, jog žmogaus kunas yra mēdegos gabalas, ar ne, sakysite? Gi kuno viduj yra tam tyčia įtaisytas mechanizmas, kuris priima tam tikrus elementus iš oro, vandens ir maisto, gamina energiją. Kolei mechanizmas pastoviai dirba, kolei jis suteikia pakaktinai energijos kunui ir smečėnims, tolei kunas turi pajiegtų judėti, o sme-

genį mislyti. Sustoja, betgi, mechanizmas dirbęs, sustoja kunas judėj's, sutoja smegenis veikę.

Dabar, jeigu smegenis neveikia, ar galima mislyti, ar galima įsivaizdinti bent ką nors savo vaidintuvė? Absoliučiai negalima!

Tai gerai, jeigu negalima įsivaizdinti, tai, be abejo, negalima nei dušios savo vaidintuvė sutverti, neigi galima ją ten palaikyti.

Ir ve, faktas yra faktas, kad sutojus mechanizmui veikti, pristigus smegenims energijos; mislijimo darbas pasiliauja, vadinasi, negalima mislyti, tai negalima nei įsivaizdinti, neigi galima ką nors savo vaidintuvė sutverti ir palaikyti. Negalima, daleiskime, įsivaizdinti dušios. Juk perstojus veikti įsivaizdinimo aparatui, dingsta patsai įsivaizdinimas; vaidintuvė pranyksta ir, žinomas daigtas, vaidintuvės sutverta ir vaidintuvė laikyta dušia pranyksta, numiršta.

Argi dabar neaišku, kad dušia yra mirtina? Aišku, manding, kaip dieną.

O bažnyčia tikrina, kad dušia, girdi, yra nemirtina.

Pavyzdžio delei paimkime 80 metų senelį. Sakysime tas senelis buvo tikintis bei fanatiškas žmogus. Jisai per visą savo gyvenimą mslino, vadinasi įsivaizdino, kad jis turi kokią tai nemirtiną sielą ar dušią. Jis tikėjo, jog jam pasimirus, jo dušia eis pas Abraomą. Žinoma, jis tą dušią suprato taip, kad tai jis pats, kokios tai dvasios paveikslė, eis pas Abraomą amžinai svečiuotis.

Bet štai, daleiskime, sustoja jo organizmas veikti; mislijimo aparatas, be abejo, taipgi sustoja veikęs. Svajonėms galas bei mirtis. Svajonėmis tvertai ir bėgyje net 70 metų palaikytai dušiai liekti niekas daugiau, kaip tik mirtis. Ir ta misteriška, sakysiu, dušia miršta; numiršta sykiu su savo sutvėrėja, tai yra vaidintuve.

Dabar. Medega, iš kurios žmogaus kunas susideda, nemiršta, neišnyksta niekados. Raumenis, kaulai supusta, daugiausiai persikeisdami į amoniją ir nitrogeną. Nitrogenas, dujų pavidale, pasiskleidžia po orą; susimaišo su degiu. Gi amonija susišlieja su vandeniu ir, po veiksmo tam tikrų mikroorganizmų, persikeičia į salietruotos rūgšties druską; o vėliau persikeičia į azotrūgštetę druską. Šitos chemiškos sąjungos buda-

voja augmenis, kuriuos naudoja ir gyvuliai ir žmonės.

Taigi matome, kad medega, keičiasi, bet nenyksta.

Taip pat yra su energija. Energija keičiasi, bet nenyksta. Juk žmogaus kunui būpūvant, elementams ir sąjungoms, iš kurių kunas susideda, besijungiant ir begaminant kitokias chemiškas sąjungas, chemiškasis procesas duruoja ir gamina tam tikrą dozą energijos. Tokis procesas gali duruoti milijonus, bilijonus metų, gi energija nei kiek nesumažės, neigi pasidaugins.

Galutinė mūsų išvada yra šita:

Žmogaus organizme veikia trys pamatiniai veiksniai, butent: 1) medega; 2) energija, ir 3) sąmonė, mintijimas, protas...

Medega ir energija nemiršta, neišnyksta niekados.

Sustojus, tėviaus, žmogaus kuno mechanizmui veikus, sustoja smegenų aparatas; sąmonė, mintijimas miršta.

Pas tikintį žmogų, svajonėmis sutverta ir padaryta dušia, miršta sykiu su jo sąmone, mintijimu.

Bažnyčiais "mokslas", todėl, tikrindamas, kad dušia yra nemirtina; yra stačiai nepamatingas.

Juk bažnytinis "mokslas" nepripažįsta, kad medega, kuri yra nemirtina, yra dušia; neigi bažnyčios "mokslas" pripažįsta, kad energija, kuri taipgi yra nemirtina, yra dušia. Ne. Bažnyčios "mokslas" pripažįsta dušią dvasia. Gi dvasią bažnyčios "mokslas" aiškina taip, būk tai esanti nei matoma, nei apšiuopiama, neigi darbą atlikti galinti esybė. Reiškia tātai, kad dvasia nėra nei medega, anei energija.

Reiškia, jog dvasia yra NIEKAS.

Sakykime, jog dvasia yra įsivaizdinimas; bet tai vėl prieiname prie išvedimo, kad ji yra mirtina. Bažnyčia gi sako, kad ne. Bet mes jau žinome, faktiškai žinome, kad įsivaizdinimas miršta sykiu su sąmone, mintijimu.

Tatai pats bažnyčios "mokslas" yra niekas daugiau, kaip tik įsivaizdinimas, svajonės, imaginacija, spėjimai, etc.

Ir todėl, jeigu bažnyčios "mokslas" suranda pas žmogų dušią, tai ačiu tiktai to "mo-

kslo" tuštumai. Jeigu, padēkime sau, bažnyčios "mokslas" nesiremtų ant svajonių, įsivaizdinimų, spėjimų, kad taip ir taip yra, jisai nesurstų pas žmogų dūšios ar dvasios ir neskirtų jai dangų ar pragarą.

Prigimtas bei materialis mokslas, kuris remiasi vien tik ant faktų bei tikrėnybių, nesuranda pas žmogų dūšios; ir užgrabinu guvenimu nesirūpina. —M.

KAME KRIKŠČIONYBE?

Juk ir pats vardas krikščionybė yra veidmanystė ir melas.

Krikščionybė.

Krikščionybės galdynė.

Krikščioniškos tautos.

Krikščioniški tikėjimai.

Krikščioniška civilizacija.

Krikščioniška meilė.

Krikščioniškas dangus ir žemė.

Bet kas yra krikščionybė ir kas yra visokių daiktų krikščioniškumas?

Ar tai yra kas nors tokio, kas turėjo ar turi ką nors bendra su Galilejos vaikata Jėzum Kristum?

Ar tai yra kas nors tokio, kas iš to Kristaus žodžių ir darbų išplaukė?

Kuomžiausia to viso.

Krikščionybė su Kristum tiek turi bendra, kiek tavo tetulė su žvirbliu, arba kiek rugiai su kopustu, arba kopūstai su žiurke.

Krikščionybė nuo Kristaus turi tik paėmus vardą ir gal keletą jo pasakų.

Viską kitą krikščionybė turi surankiojus iš įvairiausių pagoniškų tikėjimų į burtus, į čiudus, į gyvates, į nekaltus prasidėjimus, į

tukstančius dievų ir dievaikių, į šventas Dievo motinas, į kerštą, į peklą, į velnius, į šventus Jurgius, į Remą ir Remulą bei Kozmą ir Domjaną, į dievą Jautį, į dievą Asiną, į dievą Ožį, į naminius dievukus, į balvonėlius, į medalikus, į dievomukas, į tų naminių dievukų gerumą ir rustumą, į jų pergalę arba pamačę, į cudauną sylą, į burtus, į čiudus, į stebuklus, į dievo ir šėtono prajovus, į zababonus, į relikvijas, į kodylą, į amžiną ugnį, į kalėdas ir velykas, į amžiną gyvenimą ir visokiausias kitas tamsaus, įbauginto pagoniško proto išgalvotas baidykles ir fautasmagorijas. Prie šių visų paėvierų nauji krikščioniški amžiai pridėjo tik dar didesnių prietarų, klieidėjimų, zababonų, fantazijų, humbugų ir apgavysčių, ir iš visko to pasidarė galutinas tikras krikščioniškas jovalas, kuriame žmonės priverčiami yra džiaugties, kad jie gali verkti ir dejuoti ir kraują lieti ir kraują gerti dėl didžiūmos pagoniškos čertažninkystės krikščionybės Galilejos vaikatos Kristaus vardan.

Tai matai kame yra krikščionybė.

—Tikrasis Pagonis.

IŠ GYVENIMO 1958 METAIS.



Policmanės moterį areštuoja mergaitę už nešiojimą nepadorių senoviškų nelaisvės rubų, butent dresės su sejonu.



D A B A R

(iš angliško)

Jeĩ turi tu darbą dirbti,
Dirbk dabar.
Šiandien giedras dar dangus,
Ryt gal debesys užgrius,
'Vakar' jau negriš,—
Dirb dabar!

Jeĩ manai užtraukt dainelę,
Trauk dabar.
Te džiaugsmingi plauks balsai,
Te liksmybė sklīs liuosai,
Te melodijos iškils
Tuoĩ dabar!

Jeĩ ką gero nori tarti,
Tark dabar.
Ryt negausi gal progos,
Tai nelaukdams rytdienos
Meilės žodžius tark,
Tark dabar!

Kaukė.

Donna Klara

H. Heine. - Vertė Pabraiža.

Sodnu, vakarui sutemus,
vaikščiojo duktė Alkado.
Iš pilies augštųjų murų
skamba bugnai ir trimytai.
"Ak, nubodo man tie šokiai,
"saldūs žodžiai, ir lipšnumai,
"ir tie ricieriai, kur meiliai
"lygina mane su saule.
"Viskas, viskas nebemiela,
"kaip išvydau aną vyti

"mėnesienoj. Ir jo balsas
"naktimis mane vylioja.
"Kada taip narsiai stovėdams
"degančiom akim jis šaudė,
"savo skaisčiu, blyškiu veidu
"rodėš—tikras šventas Jurgis!"
Taip, dumojo donna* Klara
akeles žemyn nuleidus.
Kad pakėlė jas—gražusis
ricierius prieš ją bestovįs.
Vaikšto juodų mėnesienoj,
rankas spaudžias, meiliai kuždas;
glosto juos švelnus Zefyras*,
slėpiningai lenkias rožės.
Slėpiningai lenkias rožės,
skleidžia žiedus, meilę buria.
"Bet sakyk man, mylimoji,
"ko veideliui tau paraudo?"
"Kad uodai, mieliausias, kanda.
"Vasarą pikti, biaurybės:
"nėgaliau aš jų pakęsti
"kaip tų žydų ilganosių."
"Tuščia tų uodų ir žydų,"
kužda ricierius, myluodams,
Nuo migdalų medžių sninga
baltutėliai žiedų pluoštai.
Baltutėliai žiedai bjra,
skleidžia ore saldų kvapsnį.
"Bet, mieliausia, pasakyk man,
"ar tikrai mane tu myli?"
"Ak, mieliausias, visa širdžia!
"Tau prisiekiu opoms Kristaus,
"kur tie žydai prakeiktieji
"taip nedorai nukankino."
"Tuščia žydų, tuščia Kristaus,"
kužda ricierius, myluodams.
Tolumoj lelijos baltos
pasakas slaptingas seka.
Seka pasakas lelijos,
žvalgos į žvaigždes padangėj.
"Bet sakykie man, mieloji,

“ar teisiai tu man prisiėkus?”
 “Nėr manyj, mieliausias, vylio,
 “kaip krutinėj man nė lašo
 “nėra kraujo piktų maurų,
 “nei biaurybių žydų kraujo!”
 “Tuščia maurų, tuščia žydų,”
 kužda ricierius, myluodams;
 ir į mirtų palapyne
 vedas dukterį Alkado.
 Švelnutėliais tinklais meilės
 paslaptoms ją apipynė.
 Trumpi žodžiai, ilgi bučkliai—
 ir širdužės kupiniausios.
 Skamba giesmė lakštingėlės,
 tartum nuotakai ją gieda,
 o ant žemės žiburiuoti
 niburėliai šokius veda.
 Palapynej tylu-tylu.
 Vien girdėt kaip gudrios mirtos
 paslaptoms tarp savęs šnabždas;

kaip gėlės tylom kvėpuoja.
 Bet šitai, staigu, iš pilies
 suskamba bugnai, trimytai.
 Ir, pabudus, donna Klara
 greit apleidžia vyčio glėbį.
 “Girdi, mielas? mane šaukia.
 “Bet kol skirsivos, turi dar
 “pasakyt maį savo vardą,
 “kur ligšiol slėpei nuo manęs.”
 Linksmi šyptelėjęs vytiš
 donnos piršteliu bučiuoja,
 lupas, kaktą jos bučiuoja
 ir galiausiai žodžius šiuos taria:
 “Aš, meilužis jūsų, poni,
 “mat, esu sunus garbingo
 “ir labai mokinto rabbi—
 “Saragossos Izraelio.”

*Donna—poni. Zefyras—lengvas vėjalis. Rabbi—
 rabinas.

Apdumojimai

Senovėj feodališki baronai panaudodavo kunigus ir armiją palaikymui vergų savo kontrolėj; šių dienų pinigų baronai vis tebesinaudoja kunigų ir armijos pagalba, palaikymui dabartinių vergų savo kontrolėje.

—x—

Karės kunigams yra labai reikalingos, nes jos “atitraukia žemąją žmonių bandą nuo socializmo, agitatorių ir bedievių.”

—x—

Visų tikėjimų kunigai giriasi, kad jų tikyba esanti nuo Dievo, vienok dar nė vienas jų neįstengė mums parodyti jokių paliudymų apie to tvirtinimo teisingumą.

—x—

Mokslas savo teisingose rankose laiko svarstyklės, kuriomis yra sveriami pasaulio faktai. Mokslas niekad nieklaupia ir nesimeldžia, jis stovi stačiai, ir protauja. Jo liežuvis nėra pardaviku proto. Jo mintys ir žodžiai sūtinka.

—x—

Neverisk visų savo bėdų ant mytiškojo Dievo. Jo nėra, ir todėl jis negali buti kaltu. Verčiau jieskok proto savo galvoje, daugiau skaityk ir mąstyk, o vargai sumažės.

—x—

Kunigai nuolatos gainioja velnius, bet jis, rodos, visai jų kaip ir nesibijodamas veliasi aplink ir žiuri ką suvedžioti. Bet už tai nė kunigai niekados tų velniškų aukų neapleidžia: jie taipgi visada žiuri, kaip tuos griekėninkus nuo jų pinigų atskirti.

—x—

Puiki turėjo būti romiškų bašibuzukų — klerikalų — valdžia katalikiškoj Mexikoje, kad patys meksikiečiai išvijo juos iš savo šalies, kaip kokius šeškus, bažnyčias pavertė į mokyklas, o klebonijas, kur bašios orgijos buvo keliamos, į prieglaudą senukams ir pavargėliams.

—x—

Tamas Edisonas kalbėdamas apie nemirtinumą, pasakė: “Aš esmi numiręs penkias

valandas kas naktį, o kada aš visai numirsiu ir supusiu aš liksiu gyvu tikrai fonografe, elektros tikrinuose ir baterijose. Aš negrąžinsiu ant harpos, neviršiu aliejų ir nieko nebaidsiu. Aš busiu miręs." Taip sako visi prolingi žmonės. Bet jus paklauskite rašyti ir skaityti nemokančios, purvu apžėlusios davaltkos!

Klausimas, ar Biblija yra šventas Raštas, kurį Dievas įkvėpė savo išrinktuosius parašyti, yra lengvai išrišamas, pradedant tą šventą Raštą skaityti, o klausimas, ar yra Dievas, gali taipgi lengvai būti atsakytas pradedant melsties prie jo, ir laukiant pasekmių, ir pradedant protą vartoti.

Kaip išmintingas turi būti tas Dievas, kuris į savo namus, į bažnyčias perkuno kulkomis svaido, jas degina ir drasko? Kas tam kaltas, ar Dievo psichologiskas stovis ar nesvarmas bažnyčiose varomo gešeto?

"K A R D A S"

"Kardui" perėjus į Lietuvių Laisvamanių Federacijos rankas ir persikėlus Chicagon, susidūrė su tulomis kliūtimis iš valdžios pusės, todėl ir pereitas "Kardo" numeris negalėjo pasiekti "Kardo" skaitytojų.

Pereitas "Kardo" numeris tebeguli pašto ir nežinome, ar jis kada pasieks skaitytojus, ar ne. Ši "Kardo" numerį leidžiam sumažintoj formoj tik todėl, kad patyrus bei išbandžius, ar šiam "Kardo" numeriu bus lemta toliau nukliauti kaip iki Chicagos pašto, ar ne.

Jei ši "Kardo" num. skaitytojai gaus, tai yra viltis, kad "Kardas" pradės eiti reguliariai ir jo formatas bus didinamas, o nemažinamas. Dabartinis laikas laikraščiams yra gaila opus, mūsų priešai vartoja įvairias priemones, kad pakenkus tiems laikraščiams, kurie nepučia į ponų ir kunigų dudą. Delto "Kardo" skaitytojai privalo nerugoti, kad pastaruoju laiku negalėjo "Kardą" gauti reguliariai.

Draugiškai,

"Kardo" Adm.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912.

Of "Kardas" published Monthly at Chicago, Ill. for October 1st, 1918

County of Cook)

State of Illinois)

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Alex. Ambrozevice, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the Business Manager of the "Kardas" and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management and circulation of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 113, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are:

Publisher Lithuanian Freethinkers Federation, 1143 N. Paulina st.

Editor, Juhūs Nemunas, 1143 N. Paulina st.

Managing Editor none.

Business Managers Alex Ambrozevice, 1681 Milwaukee ave., Chicago, Ill.

2. That the owners are:

Lithuanian Freethinkers Federation, 1143 N. Paulina st., Chicago, Ill.

K. Jankauskas, 1965 Evergreen ave., Chicago, Ill.

S. Danulavice, 1617 N. Winchester ave., Chicago, Ill.

P. Dubickas, 2151 S. Leavitt st., Chicago, Ill.

T. Ripkevics, 1681 Milwaukee ave., Chicago, Ill.

3. That the known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: none.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given, also that said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the six months preceding the date shown above is 1762.

Alex Ambrozevice,

Business Manager.

Sworn to and subscribed before me this 28th day of September, 1918.

(Seal)

Peter Galskis.

(My commission expires June 24, 1920.)

Lietuvių Laisvamanių Federacijos Programas.

I. VARDAS.

Lietuvių Laisvamanių Federacija (Su-
trumpintai L.L.F.).

II. TIKSLAS.

Ši organizacija tveriasi ir gyvuoja ne kai-
po skirtinga politiška partija, bet kaip or-
ganizuota spėka vedimui kovos su visais at-
galeiviškais elementais, kurie trukdo žmo-
gaus minties plėtojimąsi, kurie pastoja ke-
lią visokiui progresyviui veikimui, kurie
savo prietaringom religijom ir kitom ide-
jom, trukdo demokratijos įsiviešpatavimą ir
kurie vienokiū ar kitokiū keliu pasidaro var-
ginančia našta mūsų visuomenei. Vedimas
kovos ir skleidimas žinojimo apie religijų
istorijas, politikoj, ekonomijoj, gamtos mo-
ksluose ir tt., yra mūsų tikslu.

III. BŪDAI.

Kad mūsų tikslas liktų kaip galima pla-
čiau įkūnytas, mes:

1. Turime fondą kuris susideda iš narių
dauglių; aukų, pelno nuo parengimų, lite-
raturės ir tt., iš kurio bus visada pavartota
reikalinga suma mūsų kovos vedimui ir ap-
švietos skleidimui.

2. Mes rengsime **publiškus** susirinkimus,
kur bus arba mokslai išguldinėjami arba
nurodinėjami tikslai **progreso** trukdytojų,
arba bus skelbiamos **pirmieviškos**, su mo-
kslu neprieštaraujančios **idejos**.

3. Mes remsime **pinigiškai** ir darbu visas
pirmieviškas, draugijas, kuomet jos reika-
laus mūsų pagalbos kovoj su atgaleiviais ar-
ba apšvietos platinime.

4. Mes visa savo išgale prisidėsime prie
kovos teismuose, jeigu juose bus teisiami
žmonės arba organizacijos už agitaciją prieš
religiją arba skelbimą su mokslu sutinkan-
čių idejų.

5. Per laikraščius įvairiose kalbose ir ypa-
tiškai, mes aiškinsime visuomenei, kokio
šlykštaus melo ir kokių nešvarių priemonių
griebiasi mūsų tautos atgaleiviai, kad pa-
kenkus laisvės plėtojimuisi tarpe lietuvių.

6. Mes darysime įvairius parengimus šė-
drutinimui savo organizacijos ir išreiškimui
mūsų užsibriežto tikslo.

7. Mes leisime laikraščius ir knygas, kur
bus išguldinėjami laisvamanybės tikslai, nu-
švičiami bėganti nuotikiai, išguldinėjami
tuli mokslo dalykai ir vedama agitacija už
mūsų organizaciją.

IV. REIKALAVIMAI.

1. Mes reikalaujame, kad visos sektantiš-
kos mokyklos, kokionis yra ir mūsų taip
vadinamos parapijinės mokyklos, būtų val-
džios uždraustos ir kad tik viešose mokyk-
lose būtų leidžiama vaikams mokintis gry-
no mokslo, be priemaišo biblijų ir prieta-
ringų religijų.

2. Mes reikalaujame, kad šventadienius pu-
balsuotų patys šalies, valstijų arba miestų
gyventojai, kaip jie balsuoja kitus dalykus,
ir kad tais šventadieniais joks biznis (išsky-
rus aptiekas ir kitas būtinas įstaigas) nebu-
tų leidžiamas atidaryti, ypač bažnyčios, ku-
rios vargina žmones šventadieniais, o jų gy-
venimui visai jos nereikalingos.

3. Mes reikalaujame, kad bažnyčios, klio-
storiai ir kitokios religiškos įstaigos ir tur-
tai būtų apdėti mokesčiais, kaip ir privatiš-
kas turtas, nes ne visi žmonės tiki ir ne visi
vienaip tiki, todėl nereikia jų versti mokėti
takas, kad bažnyčios galėtų tarpti be mo-
kesčių.

4. Mes reikalaujame, kad kunigai ir jokie
dvasiškiečiai nebūtų samdomi publiškais pini-
gais atlikinėti savo burtus-kalėjimuose, ar-
mijoj ar kur kitur.

5. Mes reikalaujame, kad religiškom sek-
tom būtų uždrausta steigti prieglaudos ir lab-
darybės įstaigas, nes į jas patekę žmonės
priversti lieka but vergais tų religiškų sektų.
Šitie dalykai turi likti publiškais ir valdžios
kontrolėj.

6. Mes reikalaujame, kad valdžia neskir-
tų jokių turtų nei privilegijų nei vienai re-
ligiškai sekčiai ir kad valdžia nepalaikytų tei-
smuose ir kitose įstaigose religiškų ceremo-
nijų nei sektantiškų knygų bei kitų daiktų
garbinimo.

7. Mes reikalaujame, kad prezidentas ir
nei joks kitas valdininkas neturėtų tiesos
paskelbti pamaldų, religiškų švenčių bei re-

ligiškų pasninkų.

9. Mes reikalaujame, kad prisiegi duodama teismuose, užėmus valdininko vietą ir kitur varde dievo įbutų panaikinta ir kad garbės žodis po bausme būtų įvestas jos vietoj.

9. Mes reikalaujame, kad Suvienuytų Valstijų federalinė konstitucija, valstijų konstitucijos ir pildymas tų konstitucijų būtų taip sutvarkyta, kad nebūtų jokių ~~pritaikavimų~~ nei krikščionybei nei kokiam kitam sektai.

10. Mes reikalaujame, kad įstatymai ir gyvenimo praktika nebūtų taikomi sulig išviešpatavusios krikščioniškos ar kokios kitos sektantiškos doros, bet sulig mokslo ir gamtos taisyklių.

(Bus daugiau).

AGENTŲ DOMAI

Kiekvienas agentas--platintojas "Kardo" privalo imti tik tiek kopijų, kiek jų gali išplatinti, nes turim pildyt valdžios patvarkymą, pagal kurį draudžiama yra priimti atgal neišparduotas laikraščio kopijas.

Taipgi prie progos turi priminti, jogei L.L.F. centralinė valdyba nutarė, kad "Kardo" agentai gauna 25 nuosimtį už kiekvieną skaitytoją, naują arba seną. Šių taisyklių gerb. "Kardo" agentai teiksitės laikytis.

Administracija.



Tie meistrai raganiai išėmę žmogaus šaltą sveiką protą, įpila jo makaulėn burtų nuodų.

Lietuvių Laisvamanių Federacijos Reikalai

L.L.F. Centro Sekretoriaus pranešimai

I. "Charteris" ir Konstitucija.

Visoms L. L. F. kuopoms yra pasiųsti charteriai ir konstitucijos. Jeigu kuri nors kuopa per klaidą nėra gavusi charterio ar konstitucijos, meldžiam pranešti, klaida bus pataisyta.

II. Nauja Knyga.

L. L. F. nors dar ir jauna savo gyvavimo amžium, tačiau spėjo išleisti vieną iš geriausių laisvamaniško turinio knygų—"Kynigų-Minykų Darbai Filipinuose". Pilnai užsimokėjusiems L. L. F. nariams viršminėtos knygos yra duodamos dykai. Jei kuris nors kuopos narys bei nariai nėra da tos knygos gavę, tuoj kreipkitės prie savo kuopos sekretoriaus—jis suteiks kiekvienam po knygą. Bet jeigu kuris nors kuopos sekretorius nėra aplaikęs minėtų knygų, tuoj privalo pranešti centro sekretoriui.

III. Da Nauja Knyga.

Nauja knyga, "Barbora Ubryk" yra renkiama spaudon. L.L.F. nariai turės progą gauti ją dykai. "Barbora Ubryk" yra tai puikus romanas, kuriame nušviečiama klioštoriaus slapybės. Kuopų pareiga pasidaruoti, idant pritraukus daugiau naujų draugų Federacijon ir tuo budu, stiprinus ją, kad turėtų į valias spėkų, apšėiai išleisti panašių knygų.

IV. Kuopų Sekretoriams.

Kiekvienos kuopos sekretoriaus privalumas yra priduoti savo naują adresą Centro sekretoriui — permaining gyvenimo vietą permainingt tuoj ir adresą.

V. L.L.F. Narių Mokesčiai.

Kuopos ar pavieniai nariai siųsdami narines mokesčius į centrą, "čekį" bei "money orderį" išpirkti ant vardo S. Danelavičius, o laišką adresuokit sekančiai: Julius Mickevičius, 1443 N. Paulina Str., Chicago, Ill.

VI. L.L.F. Suvažiavimas.

Nėmažas skaičius draugų yra išsireiškę kad L.L.F., kaip naujai organizacijai, yra būtinais reikalingas suvažiavimas. Kiti net ragina susaukti jį prieš naujus metus.

Šitas klausimas, mano supratimu, turi nemaža svarbos, ir kuopų reikalas į tai atkreipti dėmesį.

L.L.F. centras malonėtų žinoti visų kuopų nuomonę suvažiavimo klausime.

VII. Apšvietos ir Agitacijos Darbas.

L.L.F. kuopų privalumas yra rūpintis apšvietos — bu rengti prelekcijas, prakalbas ir tt. Taipgi kuopų pareiga yra vesti agitaciją, kad L.L.F. augtų.

Juo daugiau bus surengta prakalbų, prelekcijų bei šiaip vakarų, tuo didesnė progą gauti narių į L.L.F.

Centro sekretorius išanksto rūpinasi surasti bent 3 kalbėtojus, kurie žiemos metu apkeliautų su prakalbomis bei prelekcijomis sekančias valstijas: Ill., Ind., Iowa, Wis., ir Mich. Todėl šitų valstijų kuopos turi jau pradėt galvot apie tai, idant tinkamai surengus prakalbas bei prelekcijas. Geriausia būtų, kad L.L.F. kuopos pakviestų kitas progresyves draugijas prie darbo apšvietos darbo. L.L.F. centras reikalaujančioms kuopoms bei draugijoms prisiųs kalbėtojus bei prelektentus.

Pirmas kun. Mockaus maršrutas po viršminėtas valstijas greitu laiku prasidės. Kaip greit katroj vietoj įvyks prakalbos, L.L.F. Centro sekretorius praneš kuopų sekretoriams laiškais. L. L. F. kuopos privalo pasidaruoti, idant kun. Mockaus prakalbose gavus daugiausiai naujų narių į Federaciją.

VIII. Kuopų Sekretorių adresai.

Žemiau seka L.L.F. kuopų sekretorių adresai. Jei kurios kuopos sekretoriaus adre-

sas nėra teisingas, malonėkite tuoj pataisyti.

1 kuopa, Chicago, Ill.

A. Ripkevičius, 1681 Milwaukee ave.

2 kp. Cicero, Ill.

K. Kaminskas, 1136 So. 18 Ct.

3 kp. Chicago, Ill.

J. Dovidaitis, 910 W. 19 str.

4 kp. Roseland, Ill.

D. Sabaliauskas, 10521 Indiana Ave.

5 kp. Chicago, Ill.

T. Klimas, 3062 W. 4 th Pl.

6 kp. Chicago, Ill.

A. Ambrozevičius, 2337 So. Leavitt St.

7 kp. Chicago, Ill.

J. Budrius, 1036 Wood Str.

8 kp. Racine, Wis.

G. Vasilaitis, 1021 La Salle Str.

9 kp. Waukegan, Ill.

J. Motiejaitis, 1128 So. Pork Ave.

10 kp. Gary, Ind.

S. Vitkauskas, 2515 Jefferson St.

11 kp. Clinton, Ind.

A. Bitautas, 921 N. 9 Str

12 kp. Chicago, Ill.

Julius Placiukas, 815 W. 31 St.

13 kp. Brighton, Mass.

F. Mažrimas, 51 Lincoln Str.

14 kp. W. Frankfort, Ill.

K. M. Gadlauskas, Box 17.

15 kp. Westville, Ill.

K. Kačiūsis, 301 So. Scott St.

16 kp. Johnston City, Ill.

A. Dapkunas, P. O. Box 91.

17 kp. Collinsville, Ill.

S. Stankus, 302 Woodsworth Ave.

18 kp. West Pullman, Ill.

St. Mažeika, 1013 W. 123 Str.

19 kp. Terre Haute, Ind.

V. Urbonas, 811 N. 12 St.

20 kp. Springfield, Ill.

Miss M. Oželiūtė, 1720 E. Matheny str.

21 kp. St. Louis, Mo.

P. J. Blika, 3515 Morgan St.

22 kp. Spring Valley, Ill.

A. Krajauskas, 515 E. Dakota St.

23 kp. Benld, Ill.

Jonas Guzevičius, Box 400.

(Toliaus Bus)

Julius Mickevičius,

L.L.F. Centro sekretorius,

1143 N. Paulina St., Chicago, Ill.

CHICAGOS ir APIELINKIŲ DRAUGAMS.

Draugai, turinti įvairius reikalus ypatingai "Kardo" Adm., meldžiu kreipties tik žemiau pažymėtomis valandomis:

Kiekvieną vakarą nuo 7 iki 10 val., išskiriant nedėdienius ir šventadienius. Subatomis nuo 2-jų iki 9 val. vakaro.

Nedėdieniais ir šiaip šventadieniais — 7 išryto, iki 12 val. dienos.

Draugiškai,

"Kardo" Administracija,

1113 N. Paulina St., Chicago, Ill.

Nauja Knyga

"Kunigų-Minų Darbai Filipinuose" — ši knyga yra viena iš svarbiausių laisvamaniško turinio knygų. Joks inteligentiškas darbininkas be jos apsieiti negali. Joje randasi faktai, grynai kaip auksas. Ši knyga grot kunigo Mockaus, — "tai, yra aštrus dalgis kunigams".

Lietuvių Laisvamanių Federacija išleisda ma šią knygą užtvėrė vieną iš plačiausių spragų laisvamanybės srityj.

Kaina jos visai maža — tik 35 centai.

Reikalaukite visi adresuodami:

"KARDAS"

1443 N. Paulina St.,

Chicago, Ill.

P.S. — Mes taipgi reikalaujame agentų visose lietuvių kolonijose, idant imtųsi platinti augščiau minėtą knygą — "Kunigų-Minų Darbai Filipinuose." — Adm.

Didžiausia Knygų Krautuvė Amerikoje.

Didelis pasirinkimas rekordų: lietuviškų, rusiškų, lenkiškų ir angliškų. Gramofonai nuo 10.00 iki \$250. Parsiduoda ant lengvo išmokėjimai. NAUJA KATALOGA knygu, laikrodžių, žiedų, lenciuogėlių, gramofonų rekordų, drukuojamų mašinėlių pasiūnčiu kiekvienam, kas prisijus 3c stampą.

JUOZAPAS F. BUDRIK,

3343 S. Halsted St.,

Chicago, Ill.

Telephone Drover 8167